

Ceylan'ın ardından

• Esra ÇİFTÇİ

Gözlerime astılar seni...
Ceylanım kör oldum ben...
Ne havan topu ne mermi...
Senle vuruldum ben...

Hazandı, mevsimlerin en güzeliydi, havada ılık bir meltem esintisi, gökyüzü aydınlık. Güneş tüm Kürdistan'ı ısıtıyor, kuşlar kanat çırparak, havada daireler çizip duruyordu. Ceylan annesiyle pazarlığa oturmuş, "Makarna yaparsan koyunları, keçileri otlatmaya götürürüm, yapmazsan götürmem." Saliha kıyamazdı kocaman gözlü Ceylanına... Kim kıyardı ki ona. Evin sevgilisiydi. Onsuz hayatın tadı tuzu olmazdı. Annesi Ceylan'ın gözlerinin önünde tencereye su doldurdu, kaynaması için ateşin üstüne bıraktı. Annesinin yanaklarından öpüp güle oynaya çıktı evden Ceylan. Koyunları, keçileri önde o arkada uzaklaştılar...

Annesi Ceylan'ın parçalarını eteğinde topladı...

Bir patlama sesi duyuldu. Kulakları sağır eden bir sestir. Kimse önce ne olduğunu anlayamadı. Ceylan'ın annesi koştu... Ağabeyi koştu... Köylüler koştu... Arkadaşları koştu... Önce ağabeyi gördü Ceylan'ın parçalanmış bedenini. Ceylan'ı o halde görmemesi için arkasından gelen annesini engellemek istedi ama o an anneyi durdurmaya hiçbir insanın gücü yetmezdi. Annesi öyle bir çığlık attı ki yer gök inledi.

Ceylan'ın bedeninden saçılan parçalarını ağaç dallarından, taşların üstünden, otların arasından topladı Saliha. Ceylan'dan geriye kalanları eteğinin içine koydu. Asker geldi, polis geldi. Yazdılar, çizdiler ve gittiler. Sonra toprağı kazdılar. Ceylan'ın parçalarını bir mezara koydular. Başına bir de taş... Ceylan'ı dağda vurdular. Makarnasını yiyemedi. Bir daha o eve dönemedi, annesinin koynuna giremedi, ona sarılamadı.

Zulüm bizdense...

Ceylan'ın katledildiği günü asla unutamam. O gün Diyarbakır'da olayı duyduğumda dişlerimin nasıl kilitlendiğini, bu coğrafyada her dönem çocukların ölme nasıl mahkûm edildiğini ve bu trajedinin hiç bitmeyeceğini düşünerek düştüm Lice yollarına. Diyarbakır-Lice arası yarım yolluksam 90-100 km falandır ve yaklaşık arabayla bir saatte gidilir. O bir saat günler, aylar, yıllar gibi uzayıp durdu. Karşılaştığım manzara karşısında aklıma İsrail ordusu tarafından öldürülen Amerikalı barış aktivisti Rachel Cor-

rie'nin "Zulüm bizdense ben bizden değilim" sözleri gelmişti.

Ceylan Önkol, 28 Eylül 2009 günü Diyarbakır'ın Lice ilçesinde hayvanlarını otlattığı sırada Yayla Karakolundan atılan havan topu ile parçalanarak can verdi. Ceylan'ın arkasından yazılar yazıldı, ağıtlar yakıldı, yargı süreci başladı ve sorumluların cezalandırılması istendi. Her şey ayan beyan ortadaydı. Ne var ki ayan beyan olanın üstü örtüldü, sorumlular buharlaştırıldı. Pek çok olayda olduğu gibi Ceylan'ın ölümüne neden olan hiç kimse cezalandırılmadı. Yetkililer yıllarca top çevirip durdular.

Patlamaya ilişkin Makine ve Kimya Endüstrisi (MKE) Kurumu Genel Müdürlüğü'nün yaptığı kriminal inceleme sonucunda hazırladığı raporda, patlamaya neden olan cismin "40 mm

bomba atar mühimmatı" olabileceği belirtilmişti. 4 Nisan 2013 tarihinde ise Ceylan'ın ölüm nedeniyle ilgili şüpheliler hakkında, "görevini kötüye kullanmak" suçlamasıyla açılan soruşturmada, Lice Cumhuriyet Savcılığı tarafından takipsizlik kararı verilmişti.

Avukatlar dava dosyasını Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine (AİHM) taşıdı. AİHM'e giden davadan da bugüne kadar herhangi bir sonuç çıkmış değil.

Failler hakkındaki takipsizlik kararıyla yetinmeyen savcılık, Nisan 2014 tarihinde bu kez dosyadaki mevcut delil ve raporların faillerin tespiti için yetersiz olduğunu iddia ederek, faillerin tespit edilmesinden dolayı "daimi arama" kararı verdi. Verilen bu karar, dosyanın zaman aşımı ile yüz yüze bırakılması olarak yorumlandı.

Ceylan'ın cesedinin yanında 3-4 saat ifade verdik

Yine savcılık suçlamayı "taksirle ölüme neden olma suçu" olarak değerlendirdiğinden zaman aşımı süresi de 30 yıldan 15 yıla düştü. Ceylan'ın ağabeyi nizamiyeden geçerek girdiklerini belirttiği jandarma karakolunda ifadelerinin nasıl alındığını da anlatmıştı. Bütün aile bireylerinin ifadesinin Ceylan'ın parçalanmış cesedinin yanı sıra alındığını açıklayan Rifat Önkol, "Ceylan'ın cesedinin yanında 3-4 saat ifade verdik. Karakol bahçesinde kardeşimin cesedine inceleme yaptılar, daha sonra da Ceylanımızı battaniyeye, anamın eteğine sardık. Alıp götürüp defnettik" demişti.

Bu ülkede Ceylan'ın ölümüne neden olanlar korunup kollandığı için çocuklar hayatını kaybetmeye devam ediyor. Böyle olunca sorun sadece karakolda havanı ateşleyen birkaç asker değil haliyle... Daha fazlası var. Devletin korumaları arasında olayın aydınlatılmaması için ortak bir irade oluşmuş... Yargı askerleri korudu... Ceylan'ı karakoldan havanı ateşleyen askerler vurdu. Lice'deki yargı askerleri korudu. AİHM sessiz kalarak suçun üstünü örttenleri cesaretlendirdi. Siyasi irade "askerlerin terörle mücadeleyle ilişkin morali, motivasyonu bozulur" gerekçesiyle hesap sormadı. Toplum Ceylan'ın ölümüne sebep olanlardan yargı yoluyla hesap sormadı.

Çocuk ölümleri kaderimiz olmasın...

Ceylan'ın katledilmesinin üzerinden 9 yıl geçti. Yaşamaya izin verilseydi belki de şu an üniversite okuyan genç bir kadın olacaktı. Büyümesine, okumasına, sevmesine, âşık olmasına izin vermediler. Sadece Ceylan'ın değil, Ceylan'ın ardından da yüzlerce çocuk polis, asker, korucu kurşunu ile katledildi. Bodrumlarda yakıldı. Mayın patlaması sonucu ve zırlı araçların, akreplerin çarpması sonucu da katledildi. Bu ülkede çocuklara reva görülen zulüm bunlarla sınırlı değil. Henüz ömrünün baharlarında bedenleri cinsel istismara uğramakta çocuklarımızın. Leyla ile Eylül cinnet geçirmiş bu düzenin son kurbanları oldular. Çünkü düzenin başındakiler tecavüze uğrayan Ensar Vakfındaki çocuklar için, "Bir kereden bir şey olmaz" demişti. Babayı kızına "reva" görmüşlerdi. Aklınız alıyor mu hiç, henüz iki, dört, sekiz veya on yaşındayken çocuklarımız tecavüze uğruyor, katlediliyor. Bunun ötesinde başka bir "dünyanın sonu" hikâyesine hacet var mı?

Eğer Ceylan'ı, Uğur Kaymaz'ı öldürenlerden zamanında hesap sorulsaydı, bugün yeni çocuklar öldürülmeyecekti. Leyla ile Eylül bu vahşeti yaşamamış olacaktı. Şimdi hepimiz çok ağır hukuki, insani, ahlaki ve vicdani bir sorumlulukla karşı karşıyayız. Ceylan'ın ölümüne sebep olanların yargılanması ve hak ettikleri cezaya çarptırılması için mücadele yürütülmelidir.

İbni Haldun "Coğrafya kaderdir" demiş. Çocuklarımızın katledilmesi de biz Kürtlerin kaderi olamaz.

Vildan DİRİK

Çocuklar öldürülmesin

Tarih 6 Ağustos 1945, yer Japonya Hiroşima. Tarihe ilk nükleer bomba olarak geçecek olan ve 140 bin insanın ölümüne, sayısız canlının yok olmasına ve on yıllarca sürececek olan hastalıklara yol açan, insanlığın yüz karası ABD saldırısı.

İnsanlık tarihi boyunca ilk kez Hiroşima'da kullanılan bu bomba 15 bin tonluk patlayıcının etkisine sahipti ve "Küçük oğlan" (Little Boy) olarak adlandırılmıştı. Bu "Küçük oğlan" adlı bombayla binlerce küçük çocuk öldürülmüştü. Kocaman kocaman adamlar, kocaman kocaman bombalarla küçük çocukları öldürmüşlerdi. Öldürmeye devam ettiler, Halepçe'de elma kokulu bombalarla topluca öldürdüler, kimi zaman köyünde koyunlarını otlatırken tek başına bir Ceylan'ı katlettiler. Kimi zaman ekmeğe almaya giderken kocaman adamlarla katledildiler, kimi zaman babasıyla işe giderken kapı önlerinde "terörist" denilerek kurşunlandı sevgili Uğurlar, Berkinler... Cesetleri buzdolabında bekletildi Cemileler'in, gömmemedik. Utandık insanlığımızdan. Yazmaya yürek getiremedik. Doymadığımız çocuklarımızı kocaman adamların gazabından koruyamadık ya, en çok da bu yaktı içimizi.

Nazım Hikmet, "Çalıyorum kapımızı, teyze/amca bir imza ver çocuklar öldürülmesin şeker de yiyebilirsiniz." dizeleriyle tarif ederken Hiroşima'daki ölen çocukları, başka bir şair ise Halepçe'deki ölen çocuklar için şöyle sesleniyordu;

"Kara bir bulut kaynıyordu dağların doruklarında

yitirdim kendimi çocukların çığlıklarında."

Evet yitirdik kendimizi çocuk çığlıklarında. Gün geçmiyor ki boğulmayalım, yitmeyelim bir başka çocuk çığlığında. Leyla Aydemir'e kıydıklarında, 3 yaşındaydı henüz. Bayram sevincini yaşarken kayboldu, 18 gün sonra bulunduğu anda ise aklıktan öldüğü tespit edildi. Koruyamadık Leyla'yı da. Eylül Yağlıkaya, 8 yaşındaydı. Güle oynaya tatile gitmişti ailesiyle. O da kayboldu önce. Bir hafta sonra cansız bedeni gömülü halde bulundu. Minicik bedeni önce istismara uğramış, sonra da boğularak katledilmişti. Büyüklemin dünyasındaki kavgaların, nefretin bedelini ödemişti Eylül küçük bedenineyle.

Çocuklar, minicik bedenleri, kocaman yürekleriyle toplumun can damarı çocuklar.

Daha ne kadar bedel olacaklar hırsılara, kötülüklere, savaşlara? Daha ne kadar en çok güvenmeleri gereken yetişkinlerden, devletlerden zarar göreceklere? Oysa onların dünyasında savaşa, yalana, nefrete yer yoktur.

Bir tek ölü çocuklar anlamazlar neden öldüklerini, neden en çok da en güvendikleri tarafından öldürüldüklerini. Ve bir tek ölü çocuklar bilirler elma kokusunun zehir ve kara kara dumanların ölüm olduğunu. Bir tek ölü çocuklar bilir ekmeğe almaya giderken veya babasının yanındayken bile devlet tarafından öldürülebileceklerini. Bir tek onlar bilir doğada özgürce dolaşırken, çiçek toplarken bir havan topuyla parçalanabileceklerini. Bodrumlarda canlı canlı yakılabileceklerini onlar bilir bir tek.

Yetişkinler olarak her çocuk ölümünden, onların çalınmış yaşamlarından birebir sorumluyuz. Çocukları koruyan, özgürce gelişimine, düşünmesine imkan sağlayan, kendine güvenen bireyler olarak büyümesinin koşullarını hazırlayan bir toplumu yaratmayı en öncelikli görevimiz saymalıyız. Bunu çocuklarımıza borçluyuz.

Halil Cibran'ın dediği gibi; "Çocuklar sizin çocuklarınız değildir, onlar kendi yolunu izleyen hayatın kızları ve oğullarıdır."

